САВАПЛĂ ИАКОВ АПОСТОЛ МĔН ПУР ЁНЕНЕКЕНСЕМ ПАТНЕ ЯНĂ ÇЫРУ

1-мĕш сыпăк

Саламлани

1 Турăпа Иисус Христос Хуçамăр чуринчен Иаковран – пĕтĕм
тĕнчипе сапаланнă вун икĕ йăха – салам!

Ёненӳ тата ăс

2 Эй, тăвансем! Тĕрлĕ тĕрĕслеве савăнса-хĕпĕртесе йышăнăр.
3 Ёненĕвĕре тĕрĕслени хăвăра чăтăмлăх кӳнине эсир пĕлетĕр.
4 Чăтăмлăх сире аталантарĕ, вара эсир тулли пахалăхлă, пĕр кăл-
тăксăр пулăр. 5 Ăс çитейменни ăна Турăран тархасласа ыйттăр –
Турă паратех. Памаллине Турă пурне те çăмăллăн, ӳпкевсĕр па-
рать. 6 Анчах та Турра ёненӳллĕн, иккĕленмесĕр тархасламалла.
Мĕншĕн тесен иккĕленекен çын вăл çил çĕклентерсе сапалакан
тинĕс хумĕ евĕр. 7-8 Иккĕленекен çын пур тĕлĕшĕнчен те тĕрек-
сĕр. Унашкалли Хуçа Турăран мĕн те пулин ыйтса илессе ан та
шутлатăр.

Чухăнлăхпа пуянлăх

9 Чухăн ёненекен хăйне Турă асла кăларнăшăн савăнтăр. 10 Пу-
ян ёненекен те Турă хăйне кĕçĕне хăварнăшăн савăнтăр, мĕншĕн
тесен пуянлăх уй-хир чечекĕ пек пĕтет. 11 Хĕвел тухать те, шăрăх
çитет, курăка ёнтсе ярать. Курăкĕ типет те, чечекĕ тăкăнать, унăн
илемĕ çухалать. Мулшăн çунакан пуян та çавăн пекех çухалать.

Тĕрĕслев тата илĕртӳ

[12] Илĕртсе тĕрĕсленине тӳссе ирттерекен çын телейлĕ. Тивĕç
пулсассăн вăл пурăнăç пуç кăшăлне илĕ. Хуçамăр ăна Хăйне
юратакансене пама пулнă. [13] Илĕртсе тĕрĕсленĕ чухне никам
та: «Турă мана тĕрĕслет», — тесе ан калатăр. Мĕншĕн тесен
Турă усалпа çыхланмасть, Хăй никама та илĕртсе тĕрĕслемест.
[14] Кашниех хăйĕн кăмăлĕ туртнипе, илĕртнипе улталанать.
[15] Çылăхлă кăмăл, пĕтĕленсе, çылăх çуратать. Тунă çылăх
вара вилĕм çуратать.

[16] Эй, савнă тăванăмсем! Ан улталанăр. [17] Кирек епле пархатар
та, паха парне те çӳлтен, çутăлăх Ашшĕ патĕнчен анать. Турă
вара яланлăх, улшăнми. [18] Хăй пултарнисем хушшинче малтанхи
аван çимĕçсем пек пулччăр тесе, Турă пире чăнлăх сăмахĕпе Хăйĕн ачисем тума шутланă.

Сăмаха итлесси тата пурнăçласси

[19] Çапла вара, савнă тăвансем, калаçнинчен ытларах итлеме
тăрăшăр, çилленме ан васкăр. [20] Мĕншĕн тесен çилĕ этеме Турă
тӳрĕлĕхĕнчен пăрса ярать. [21] Эппин тĕрлĕ тасамарлăхран, юлнă
çилĕрен хăтăлăр. Чунăрсене çăлма пултаракан ӳкĕт сăмахне йăвашшăн
ăша хывăр.

[22] Сăмаха итлекенсем çеç ан пулăр, вĕсем хăйсене хăйсем улталаççĕ кăна. Эсир вара çав сăмаха пурнăçлакансем пулăр.
[23] Мĕншĕн тесен сăмаха итлекен, анчах сăмах хушнă пек туман
çын тĕкĕр çинче хăйĕн сăнне тинкерекен евĕр. [24] Вăл хăйне тĕкĕр
çинче курать, анчах та тĕкĕр умĕнчен кайнă-кайман хăй
сăнне манса каять. [25] Кам та кам Туррăн паха саккунне, ирĕклĕх
саккунне ăша хывса пурнăçлать, çав хăйĕн ĕç-пуçĕнче телейлĕ
пулĕ. Вăл илтнине манакан мар, Турă сăмахĕ хушнине
туса тăракан.

[26] Сирĕнтен кам та кам Турра хисеплетĕп тет, анчах чĕлхине
чармасăр хăйне хăй улталать, вăл Турра хисепленçи кăна тăвать.
[27] Кам та кам тăлăхсен, тăлăх арăмсен хуйхи-суйхине çăмăллатма
тăрăшать, хăйне тĕнче ирсĕрлĕхĕнчен упрать, çавă
Атте Турă умĕнче таса та çитменлĕхсĕр, çавă Ăна чăнласах хисеплет.

2-мĕш сыпăк

Çын камне пăхассинчен асăрхаттарни

[1]Эй, тăванăмсем! Эсир, мухтавлă Иисус Христос Хуçамăра ĕне-
некенсем, çынна кам пулнине кура ан хаклăр. [2]Калăпăр, сирĕн
пухăва капăр тумланнă, ылтăн çĕрĕ тăхăннă çын пырать. Тата пу-
хăва начар çи-пуçлă чухăн та пырать. [3]Эсир капăр тумланнă çын-
на асăрхасан: «Сана çакăнта ларсан лайăхрах пулĕ», — тетĕр. Чу-
хăннине вара: «Эсĕ çавăнта тăр», е «Ман ура вĕçне лар», — тетĕр.
[4]Çапла туса эсир хăвăр ăшăрта пĕрисене теприсенчен çӳлерех ху-
мастăр-им? Тĕрĕс мар шухăшлакан судьясем пулса тăмастăр-им?

[5]Эй, савнă тăванăмсем! Итлесемĕр мана: ĕненӳпе пуян пул-
машкăн Турă çак тĕнчери чухăнсене суйласа илмен-им? Хăйне
юратакансене шантарнă Патшалăха Турă чухăнсене еткере парас
темен-им? [6]Эсир вара чухăна хапăл тумастăр. Сире пусмăрла-
кансем пуянсем мар-им? Сире судсем тăрăх сĕтĕрекенсем те вĕ-
сем мар-им? [7]Сире Христос ячĕпе чĕнеççĕ. Çав ырă ята хурла-
кансем те вĕсемех мар-им? [8]«Çывăх çыннуна хăвна юратнă пек
юрат», — тенĕ Çырнинче. Енчен те эсир çак патшалла саккуна
тытса пурăнатăр пулсан аван тăватăр. [9]Енчен те эсир çын камне
пăхатăр пулсан çылăха кĕретĕр, Турă саккунĕпе айăплă пулатăр.
[10]Мĕншĕн тесен саккуна пĕтĕмĕшле пăхăнса пурăнсан та,
пĕр-пĕр пил-хушăва пăссан, эсир пĕтĕм саккуна пăсатăр. [11]«Мă-
шăрна ан ултала», — тесе Калаканниех тата: «Ан вĕлер», — тенĕ.
Çавăнпа та эсĕ мăшăрна улталамасан та, çын вĕлерсен, саккуна
пăсакан пулатăн. [12]Эсир ĕнтĕ хăвăра ирĕклĕх паракан саккунпа
айăпланас çынсем пек калаçăр, пурăнăр. [13]Мĕншĕн тесен хĕр-
хенме пĕлменнисене Турă сучĕ те хĕрхенмĕ. Хĕрхенӳ вара судран
та аслăрах.

Ĕненӳ тата ĕçсем

[14]Эй, тăванăмсем! Ĕненетĕп текен, анчах ĕненĕвне ĕçпе çи-
рĕплетмен çынран мĕн усси? Çавнашкал ĕненӳ ăна çăлса хăва-
рĕ-и? [15]Ĕненекен тăванăн тăхăнмалли те, çимелли те çук пулсан,
[16]сирĕнтен хăшĕ те пулин ăна мĕн кирлине памасăрах: «Канăçлă
каях, ăшăн тата çисе тăран», — тенинчен мĕн усси? [17]Ĕненӳ те
çавнашкалах, ĕçпе çирĕплетмесен, хăй халлĕн кăна — вилĕ.

18 Анчах кам та пулин çапла калама пултарать: «Пĕрин ĕненĕвĕ
пур, теприн — ĕçĕ». Ĕçӳпе çирĕплетмен ĕненĕве эсĕ мана епле
кăтартăн? Эпĕ вара сана хам ĕненнине ĕçĕмсемпе кăтартăп.
19 Турă пĕрре пулнине ĕненсе эсĕ аван тăватăн. Çакнах усал сыв-
лăшсем те ĕненеççĕ, чĕтресе кăна тăраççĕ. 20 Эх, айван! Ĕçпе çи-
рĕплетмен ĕненӳ вилĕ пулнине пĕлессӳ килет-и? 21 Пирĕн măн
асатте Авраам хăйĕн Исаак ывăлне Турра кӳме парне вырăнĕ
çине хунă. Çапла вăл ĕçĕпе тӳрре тухман-им вара? 22 Куратăн
ĕнтĕ, унăн ĕненĕвĕ ĕçĕпе килĕшсе тăнă, ĕçне кура унăн ĕненĕвĕ
чи паха шая çитнĕ. 23 Вара Çырнинче калани пурнăçланнă. Унта
çапла çырнă: «Авраам Турра ĕненнĕ, çакна Турă тӳрĕлĕх шутне
кĕртнĕ». Авраама вара «Туррăн тусĕ» тесе чĕнме пуçланă. 24 Ку-
ратăн ĕнтĕ, этем ĕненӳпе кăна мар, ĕçĕсемпе тӳрре тухать. 25 Çав-
нашкалах аскăн хĕрарăм Раав та Турă умĕнче ĕçĕсемпе тӳрре тух-
ман-им? Вăл вăрттăн сăнавçăсене çĕр выртма кĕртнĕ, кайран
урăх çулпа тартнă. 26 Çапла ĕнтĕ, чун-чĕмсĕр кĕлетке вилĕ пекех,
ĕçсĕр ĕненӳ те вилĕ.

3-мĕш сыпăк

Чĕлхе тем тума та пултарать

1 Эй, тăвансем! Пурте вĕрентекен пуласшăн ан çунăр. Çакна
пĕлсе тăрăр: пирĕнтен, вĕрентекенсенчен, судра тата хытăрах
ыйтĕç. 2 Мĕншĕн тесен эпир пурте çылăха нумай кĕретпĕр. Кам
сăмахпа çылăха кĕмест, çав аталанса çитнĕ пулать. Вăл хăйĕн пĕ-
тĕм кĕлеткине чарма-пăхăнтарма пултарать. 3 Тĕслĕхрен, хамăра
итлетĕр тесе эпир лашана çăварлăхлатпăр, вара унăн пĕтĕм кĕ-
леткине хамăра пăхăнтаратпăр. 4 Е, карапсене илер: вĕсем тем пы-
сăк пулсан та, çилĕ тем тери вăйлă вĕрсен те, пĕчĕк рульпе усă
курсах капитанĕ карапа кирлĕ еннелле ярать. 5 Чĕлхе те çав-
нашкалах — ӳт-пĕвĕн пĕчĕк пайĕ çеç пулин те, нумай тăваять.
Кур-ха, пĕчĕкçĕ çулăм чĕлхиех мĕн пысăкăш вăрмана хыптарса
яма пултарать! 6 Чĕлхе те — çулăм, вăл — усал йăви. Ӳт-пĕвĕн ыт-
ти пайĕсемпе танлаштарсан, вăл пĕтĕм кĕлеткене ирсĕрлетет.
Тамăк вучĕпе хыпса илсе чĕлхе пĕтĕм пурăнăçа çунтарса ярать.
7 Тем тĕрлĕ тискер кайăка, вĕçен кайăка, çĕлен-калтапа тинĕс чĕр
чунĕсене этем алла хăнăхтарнă, хăнахтарать. 8 Анчах çынсенчен
пĕри те чĕлхине итлеттереймест. Вăл — вĕлерекен наркăмăшлă

чарайми усал. 9 Чӗлхепех эпир Атте Турра мухтатпӑр, ҫав чӗлхе-
пех эпир ҫынсене ылханатпӑр. Ҫынна вара Турӑ евӗрлӗ пултарнӑ
вӗт-ха. 10 Пӗр ҫӑвартанах мухтав сӑмахӗ те, ылхан сӑмахӗ те ту-
хать. Эй, тӑвансем! Кунашкал пулмалла мар. 11 Пӗр ҫӑлкуҫранах
тӑварсӑр тата тӑварлӑ шыв тапса тӑни пур-и? 12 Эй, тӑвансем!
Смоква йывӑҫҫи ҫинче ҫу ҫырли ӳсмест, иҫӗм ҫырли авӑрӗ ҫинче
те смоква ҫырли пулмасть. Ҫавнашкалах пӗр ҫӑлкуҫран тӑварсӑр
тата тӑварлӑ шыв юхса тухмасть.

Ҫӳлтен анакан ӑс

13 Сирӗнтен кам ӑннипех те ӑслӑ-тӑнлӑ, ҫав хӑй ӑсне тӳрӗ пу-
рӑнса, ӑслӑ йӑвашлӑхӗпе ырӑ ӗҫсем туса кӑтартса патӑр. 14 Анчах
та сирӗн чӗрӗрте хаяр кӗвӗҫӳпе ӑркӑшлӑх пулсан, ан мухтанӑр,
ӑнлӑха пӑсса ан суйӑр. 15 Кунашкал ӑс ҫӳлтен анмасть, вӑл — ку
тӗнчери, чун-ӗмсӗр, шуйттанран килекен ӑс. 16 Ӑҫта кӗвӗҫӳпе
ӑркӑшлӑх, унта йӗркесӗрлӗхпе тӗрлӗ усаллӑх. 17 Ҫӳлтен анакан
ӑс вара ӑн малтанах — таса, унтан — татуллӑ, сӑпайлӑ, пӑхӑнуллӑ,
пысӑк хӗрхенӳллӗ те ырӑ ӗҫлӗ, тӗрӗслӗхлӗ, икӗ питлӗ мар. 18 Ка-
нӑҫлӑх кӳрекенсем вара лӑпкӑн ака тӑваҫҫӗ, тӳрӗлӗх ҫимӗҫне те
вӗсемех пухса илӗҫ.

4-мӗш сыпӑк

Тӗнчепе туслӑ пулни

1 Эсир пӗр-пӗринпе хирӗҫни, харкашни мӗнрен килет-ха? Ӳт-пӗ-
вӗре ҫылӑхлӑ кӑмӑл алхастарнинчен мар-и вара? 2 Ӗмӗтленетӗр
те — ӗмӗтӗр ҫитмест. Вӗлермеллех кӗвӗҫетӗр те — кӑмӑлӑр ҫапах
тулмасть. Хирӗҫетӗр, харкашатӑр — илес тени сирӗн ҫаплах ҫук,
мӗншӗн тесен Турра тархасламастӑр. 3 Тархасласан та — илей-
местӗр. Мӗншӗн тесен эсир ырӑ тӗллевшӗн ыйтмастӑр, хӑвӑр кӑ-
мӑл туртнине ҫырлахтарасшӑн ыйтатӑр. 4 Эй, пӑсӑк ҫынсем! Тӗн-
чепе туслӑ пулни Турӑпа тӑшманла пулнине пӗлместӗр-им эсир?
Ҫапла ӗнтӗ, кам тӗнчепе туслӑ пулма тӑрӑшать, ҫав Туррӑн тӑш-
манӗ пулса тӑрать. 5 Е Ҫырнинче ҫак сӑмахсене ахаль каланӑ
пулӗ тетӗр-и? Акӑ вӑл сӑмахсем: «Турӑ пирӗн ӑшри Хӑйӗн сыв-
лӑшне кӗвӗҫес таранах савать». 6 Анчах та Турӑ пире тата пысӑк-
рах ырӑлӑх парать. Ҫавӑнпа та Ҫырнинче ҫапла каланӑ: «Турӑ
мӑнкӑмӑллисене хирӗҫлет, йӑвашшисене вара ырӑлӑхне парать».

7 Çапла вара, хăвăра Турă аллине парăр. Шуйттана хирĕç тă-
рăр, вара вăл сирĕн патăртан тарĕ. 8 Турă патне пырăр, вара Вăл
та сирĕн патăра пырĕ. Эй, çылăхлă çынсем, аллăрсене çуса таса-
тăр. Эй, икĕ питлисем, чун-чĕрĕре тӳрлетĕр. 9 Хуйхăрăр, йĕрĕр,
ӳлесе макăрăр! Эсир кулни — йĕнине куçтăр, эсир савăнни —
куляннине куçтăр. 10 Хуçа Турă умĕнче мĕскĕн пулăр, Вăл вара
сире асла кăларĕ.

Ĕненекен тăванăра ан айăплăр

11 Эй, тăвансем! Пĕр-пĕрне ан хурлăр. Кам тăванне хурлать е
айăплать, çав Турă саккунне хурлать, айăплать. Саккуна айăпла-
тăн пулсассăн вара эсĕ ăна пăхăнакан мар, суд тăвакан. 12 Анчах та
çынсене Саккун паракан та, Судья та пĕр Çавах: Вăл çăлма та, пĕ-
терме те пултарать. Çывăх çыннуна айăпламашкăн эсĕ кам вара?

Каппайни пирки асăрхаттарни

13 «Паян-и, ыран-и çав-çав хулана кайăпăр та, унта çулталăк
хушши сутă туса пурăнăпăр, тупăш илĕпĕр», — теççĕ хăшĕ-пĕри-
сем. Эй, çакнашкал калаçакансем, халĕ мана итлĕр-ха. 14 Эсир
ыран мĕн пуласса пĕлместĕр: эсир пурăнни самантлăх курăнса çу-
халакан тĕтре пек кăна. 15 «Хуçа Турă парсассăн, сывлăх пулсассăн
çавна-çавна тăвăпăр», — теес вырăнне 16 эсир мăнкăмăллăн кап-
пайланатăр. Çакнашкал мухтанса çӳрени вăл пит усал. 17 Çапла ва-
ра, ырă тумаллине пĕлсе тăнă çĕртех ырă туман çын çылăха кĕрет.

5-мĕш сыпăк

Пуянлăх пирки асăрхаттарни

1 Эй, эсир, пуянсем! Хăвăра кĕтекен инкексемшĕн макăрăр,
ӳлесе йĕрĕр! 2 Сирĕн пуянлăх çĕрсе кайнă, сирĕн тумтире кĕве
çисе янă. 3 Ылтăн-кĕмĕлĕр тутăхнă. Çав тутăх сире хирĕç кăтарт-
са паракан пулĕ, вăл сирĕн ӳт-пĕвĕре вут пек пĕтерĕ. Эсир мул
пухрăр-пухрăр, анчах та юлашки кунсем çитрĕç. 4 Сирĕн уйсене
тарçăсем вырса пуçтарчĕç, анчах та эсир вĕсене тӳлемерĕр. Вы-
ракансем халĕ сасăпах йĕреççĕ, вĕсен сассине Хуçа Турă Саваоф
илтрĕ. 5 Эсир ку тĕнчере иртĕхсе, киленсе пурăнтăр; ĕнтĕ пусма
самăртнă выльăх пекех мăнтăрланса кайрăр. 6 Эсир Тӳррине айăп
хурса вĕлертĕр, Вăл вара сире хирĕç тăмарĕ.

Чăтăмлăх тата кĕлĕ

7 Эй, тăвансем! Çапла вара Хуçамăр киличчен чăтăмлă пулăр.
Çĕр ĕçченĕ паха тыр-пул туса илмешкĕн мĕн чухлĕ кĕтнине асра
тытăр: вăл кĕрхи çумăра та, çурхи çумăра та чăтăмлăн кĕтет.
8 Эсир те чăтăмлăн кĕтĕр. Чун-чĕрĕрсене çирĕплетĕр, мĕншĕн те-
сен Хуçамăр тепре килес вăхăт çывăх ĕнтĕ. 9 Эй, тăвансем! Айăпа
юлас мар тесен пĕр-пĕрне ан ӳпкелешĕр. Ĕнтĕ Суд тăваканĕ алăк
умĕнчех тăрать. 10 Эй, тăвансемĕр! Асапсене тӳсмешкĕн, чăтăмлă
пулмашкăн эсир Хуçамăр ячĕпе калаçнă пророксенчен тĕслĕх
илĕр. 11 Нумай чăтнисене эпир телейлисем тетпĕр. Эсир Иов чă-
тăмлăхĕ çинчен илтнĕ. Хуçа Турă ирĕкĕпе унăн асапĕсем мĕнле
вĕçленнине те пĕлетĕр. Мĕншĕн тесен Хуçа Туррăн ырă кăмăл-
лăхĕпе хĕрхенӳлĕхĕ нумай.

12 Эй, тăвансемĕр! Чăн малтанах эсир тупа тума пăрахăр: çĕрпе
те, пĕлĕтпе те – нимĕнпе те тупа ан тăвăр. Айăпланмалла пулас
мар тесессĕн сирĕн сăмахăр: «Çапла, çапла» тата «Çук, çук», –
тени кăна пултăр.

13 Сирĕнтен кам та кам инкеке лексен, кĕлтутăр. Кам та кам
савăнăçлă пулсан, псаломсем юрлатăр. 14 Кам та кам чирлесен,
Хăй патне Чиркӳ пресвитерĕсене* чĕнтĕр. Вĕсем уншăн кĕлтуч-
чăр, Хуçамăр ячĕпе чирлин пуçне елей сĕрччĕр. 15 Çирĕп ĕненсе
кĕлтуни вара чирлĕ çынна сыватĕ, Хуçа Турă ăна ура çине тăра-
тĕ. Çав çын çылăха кĕнĕ пулсан, çылăхĕсем каçарăнĕç. 16 Хăвăр
çылăхăрсене пĕр-пĕрне уçса парăр. Сывалас тесессĕн пĕр-пĕрин-
шĕн кĕлтăвăр. Тӳрĕ çын хĕрӳллĕн кĕлтуни тем тума та пултарать!
17 Илия пирĕн пек çынах пулнă. Вăл çумăр ан çутăрччĕ тесе хĕ-
рӳллĕн кĕлтунă та – виçĕ çул та ултă уйăх çĕр çине тумлам çумăр
та ӳкмен. 18 Кайран татах кĕлтунă та – тӳпе çумăр ярса панă, çĕр
тулăх тырпул ӳстернĕ.

19 Эй, тăвансем! Сирĕнтен пĕри-пĕри чăнлăхран пăрăнса кай-
сан, тепри ăна чăнлăх çулĕ çине тавăртăр. 20 Çакна пĕлсе тăрăр:
суя çултан чăнлăх çулĕ çине тавăракан çын хайхи çылăха кĕнин
чунне вилĕмрен çăлса хăварать, çапла майпа нумай-нумай çылăх
каçарăнĕ.

---

* 5:14 *Пресвитер* – малтанхи ĕненекен ушкăнсенчи вĕрентсе ӳкĕтлекен тата ертсе пыракан.